

NVE

Bakgrunn for vedtak om godkjenning av
detaljplan

Jamnene transformatorstasjon

Luster kommune i Vestland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver

Statnett SF

Referanse

202413057-26

Dato

24.04.2025

Ansvarlig

Anne Johanne Kråkenes

Saksbehandler

Christoffer Solberg Bjønness

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1	Bakgrunn	2
1.1.	Innledning	2
1.2.	Dokumentets innhold og struktur	2
2	Høring og innkomne merknader	3
2.1	Detaljplanen har vært på høring	3
2.2	Innspill til detaljplanen	3
3	NVEs vurderinger av endringer fra konsesjonen	5
4	NVEs vurderinger av detaljplanen	6
4.1	Hva vurderer NVE?	6
4.2	Detaljplanlegging av arealbruk	6
4.2.1	Masselagring	7
4.3	Øvrig permanent arealbruk	9
4.4	Øvrig midlertidig arealbruk	9
4.4.1	Arrondering og istandsetting	10
4.5	Avbøtende tiltak og restriksjoner i anleggs- og/eller driftsperioden	12
4.5.1	Tiltak for å redusere visuelle virkinger fra stasjonen	12
4.5.2	Avrenning og overvann	12
4.5.3	Arbeid i og ved Drægnismorki–Yttrismorki naturreservat	13
4.5.4	Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord	14
4.5.5	Kulturminner	14
4.6	Øvrige tema	15
4.6.1	Vei og trafikkforhold	15
4.6.2	Geo- og naturmangfold	15
4.6.3	Naturfare	16
4.6.4	Riving av eksisterende anlegg	16

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1 Bakgrunn

1.1. Innledning

Statnett fikk den 16. mai 2024 konsesjon fra NVE for å bygge Jamnene transformatorstasjon i Fortun i Luster kommune. Den nye stasjonen er viktig for å kunne knytte ny, konsesjonsgitt kraftproduksjon til nettet. I tillegg er det nødvendig med oppgradering av nettanleggene i Fortun for å bedre forsyningssikkerheten i regionen. Figur 1 illustrerer plasseringen av og avstanden mellom nye Jamnene transformatorstasjon, permanent masselager D-4 og Skjolden kai. NVE utstede ny anleggskonsesjon 19. juni 2024 siden det var lagt inn feilaktige opplysninger i konsesjonen av mai 2024.

Figur 1: Oversiktskart som viser stasjonsområdet, permanent masselager D4 og anleggsområdet nede ved Skjolden kai. Kilde: NVE, 2025

NVE mottok først detaljplan for Jamnene transformatorstasjon den 16. juli 2024. Den 30. januar 2025 mottok vi oppdatert versjon av detaljplanen, se nve.no. I detaljplanens kapittel 3 skriver Statnett om endringer fra konsesjonen. Det er gjort mindre justeringer av midlertidige anleggsplasser, samt bruk av masselager etter avtale med grunneier. Endringene forklares nærmere i kapittel 5.

1.2. Dokumentets innhold og struktur

I dette dokumentet beskriver NVE vår behandling av godkjenning av detaljplan. Først presenterer vi søknaden og oppsummerer høringen og merknadene som har kommet inn. Deretter presenteres de vurderingene som er lagt til grunn for vedtaket som NVE har fattet i saken i dag.

NVEs vedtak i saken framgår i separat dokument:

- Godkjenning av detaljplan (NVEs ref.: 202413057-25)

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

2 Høring og innkomne merknader

2.1 Detaljplanen har vært på høring

I anleggskonsesjonen er det i vilkår nr. 9 blant annet satt krav om at «Statnett skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere». I detaljplanens kapittel 2.2 er det opplyst at kommunen, grunneiere og rettighetshavere har vært involvert. Statens vegvesen, Statsforvaltaren i Vestland, Vestland fylkeskommune, Norsk Hydro ASA og Linja AS har også vært involverte i utarbeidelsen av detaljplanen.

NVE sendte detaljplanen for Jamnene transformatorstasjon på høring 10. september 2024 til Linja AS, Luster kommune, Statens vegvesen, Statsforvaltaren i Vestland og Vestland fylkeskommune. Fristen for å komme med merknader til detaljplanen var 1. oktober 2024. Statnett informerte grunneiere og rettighetshavere om høringen og fristen for å komme med merknader.

2.2 Innspill til detaljplanen

Vi mottok seks innspill til detaljplanen. Innspillene er sammenfattet nedenfor. Innspillene ble oversendt til konsesjonæren for kommentering, og deres kommentarer datert 25. november 2024 er sammenfattet i kursiv under den aktuelle merknaden.

K. Stokkenes skriver i brev av 20. september 2024 om masselager D-4 (se figur 3). Han skriver at han som grunneier har et ønske om at masselageret blir flatet ut og påført vekstmasser slik at arealet kan brukes til fôrproduksjon i fremtiden.

Statnett skriver i svaret at de på nåværende tidspunkt ikke kan uttale seg om det blir tilrettelagt for vekstmasser/matjord på masselager D-4. Dette avhenger av gjennomføringene av de foreslåtte kompensasjonsarealene for landbruk på eiendommene ved Jamnene, samt at det er tilstrekkelige overskuddsmasser. Dersom det senere viser seg at det er behov for å lagre overskuddsmasser, vil området D-4 tas i bruk som masselager. Statnett skriver at de vil bistå grunneier med eventuelle søknadsprosesser for jordforbedring/tilrettelegging for dyrking av arealet.

M. S. Samnøy skriver i brev av 25. september 2024 at han som grunneier har kommet med innspill som er diskutert på befaringer med Statnett. Grunneier mener den midlertidige anleggsplassen B-10 bør gjøres om til et kompensasjonsareal og/eller permanent masselager. Grunneier mener det vil redusere ulemper for både utbygger og lokalbefolkning, og føre til kortere massetransport og mindre visuell påvirkning, spesielt for Skagen gård. Grunneieren ønsker også at området nord for B-5 skal benyttes som permanent masselager. Her er det problemer med tidvis høy vannføring i elva som forårsaker skader på jordet. Grunneieren foreslår videre at overskuddsmasser kan benyttes til å løfte jordet og endre dreneringen.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statnett svarer at de vil se på mulighetene for å etablere kompensasjonsareal for landbruk ved bruk av permanent masselager for område B-10, for å kunne forbedre beiteområdet slik det er i dag. Statnett stiller seg også positive til permanent masselager i området nord for B-5. En etablering av permanent masselager på dette område vil også kunne redusere behovet for massetransport på fylkesveien, og at massehåndteringen skjer mer lokalt ved anleggsområdet. Statnett har bestilt en flomvurdering av begge områdene, og de skriver at det avhenger av resultatene fra denne vurderingen om områdene blir aktuelle som kompensasjonsarealer. Statnett vil inngå minnelige avtaler for etablering av kompensasjonsområdene nord for B-5 og B-10.

Vestland fylkeskommune skriver i brev av 30. september 2024 at de har varslet tiltakshaver om at planområdet har potensial for automatisk fredede kulturminner og at det er nødvendig med registrering for å avklare forholdet til lov om kulturminner § 9. De skriver at det virker som at det stilles gode krav til entreprenør for å minimere virkninger i elvekanten og for vannmiljøet, og de minner om at entreprenør må ha beredskapstiltak klart ved arbeid nær elva.

Statnett svarer uttalelsen med at de har gjennomført kulturminneundersøkelser og klarert stasjonsområdet. De forklarer at det gjenstår undersøkelser av riggområdene B-14 og B-14a, som skal gjennomføres våren 2025. Videre skriver de at de vil kontakte fylkeskommunen for en ytterligere vurdering for arkeologiske undersøkelser dersom anleggsområde B-10 og området nord for B-5 blir gjort om til kompensasjonsareal og/eller permanent masselager.

Statsforvaltaren i Vestland skriver i brev av 2. oktober 2024 at de har vært involvert i flere runder tidligere, og avgitt innspill om viktig naturmiljø. De forklarer at de også har vært med på å drøfte kompensasjonsareal for landbruksareal som er direkte påvirket av tiltaket.

Statnett skriver i svaret til uttalelsen at de vil kontakte Statsforvalter i anleggsfasen dersom det blir behov for ytterligere vurderinger eller avklaringer for naturmiljø eller kompensasjonsareal for landbruksjord.

Luster kommune skriver i brev datert 3. oktober 2024 om at de ønsker dialog med Statnett for å sikre minst mulig tap av dyrka mark. De uttrykker bekymring rundt transport av masser fra anleggsområdet til det permanente masselageret D-4. Kommunen reagerer på at mengden masser har økt med 50 % fra tidligere planer, og at dette vil føre til økt belastning gjennom Fortun sentrum og på smale veier som ikke er tilrettelagt for myke trafikanter. Det er også planlagt et besøkssenter for nasjonalparkene i området som vil øke trafikken. Kommunen skriver at de ønsker mer avbøtende tiltak i detaljplanen for den økte trafikken. Kommunen er også bekymret for at detaljplanen ikke hensyntar sesongvariasjonen i trafikken for strekningen gjennom Fortun og videre til Skjolden og langs Lustrafjorden. Kommunen ønsker at NVE skal sette vilkår om trafiksikkerhetstiltak, og ikke overlate dette til konsesjonær og entreprenør. Kommunen er selv positive til å bidra med å planlegge trafiksikkerhetstiltak.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statnett svarer uttalelsen med at de har lagt til grunn mengden masser fra konsesjonstillatelsen i detaljplanen, og at de reelle mengdene etter all sannsynlighet vil bli mindre enn det er søkt om. Statnett planlegger nå å lagre masser på områdene B-10 og nord for B-5 etter tidligere innspill, og de forklarer at D-4 vil fungere som reserve. Videre skriver de at de vil hensynta turistsesongen og sesongvariasjoner i trafikken ved å tilpasse massetransporten. Statnett understreker behovet for at utførende entreprenør får komme med innspill til trafiksikkerhetstiltak, og at det derfor ikke har inngått i detaljplanen. Statnett mener selv de har et godt utgangspunkt for planlegging av trafiksikkerhet med plan for å redusere transport i turistsesongen. De avslutter med at de vil utarbeide transportplan i dialog med entreprenør og kommunen.

Statens vegvesen skriver i brev av 4. oktober 2024 at deres håndbøker skal legges til grunn ved planlegging av offentlig vei, og at dette inkluderer avkjørsler og kryss mot offentlig vei, herunder fylkesvei 5638. Videre skriver de at utformingen og plasseringen av avkjørsel til tilkomstveien og brua må planlegges i sammenheng, og oppfordrer til videre dialog med Vestland fylkeskommune.

Statnett svarer uttalelsen med å forklare at ny adkomstvei og bru er prosjektert etter Statens vegvesens håndbøker, og at de har hentet inn tillatelser og godkjenninger. De skriver også at de vil ha videre dialog med veieier Vestland fylkeskommune.

3 NVEs vurderinger av endringer fra konsesjonen

Statnett skriver i detaljplanens kapittel 3 om at det fra endelig anleggskonsesjon av 16. mai 2024 til detaljplanen ble sendt inn 28. august 2024 er gjort flere endringer, herunder antall og plassering av anleggsplasser, hensynssoner og kompensasjonsområder for jordbruk. Endringene er gjengitt i listen nedenfor. Endringene vurderes av Statnett til å være av mindre betydning og innenfor rammen til konsesjonen, og de mener justeringene vil bidra til å redusere negative konsekvenser for involverte parter.

- Lagt til anleggsområde B-2a for stasjonsgjerde.
- Lagt til anleggsplasser B-11, B-4b, B-14a og B-15.
- Masselager D3 er tatt ut.
- B9 og B3 fra konsesjon har blitt til B-9a
- Lagt til restriksjonsområder N-1 til N-5 for kantsone og geomangfold

Ingen av de innsendte høringsuttalelsene har kommentert endringene detaljplanen beskriver. NVE er enig i Statnetts vurderinger om at endringene er innenfor rammen til konsesjonen. Endringene som omfatter arealer utenfor planområdet, gjelder midlertidige tiltak.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4 NVEs vurderinger av detaljplanen

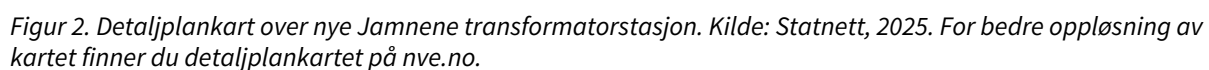
4.1 Hva vurderer NVE?

Formålet med en detaljplan er å sikre at dere som konsesjonær tar hensyn til miljø og landskap når anlegget bygges og driftes. I vår behandling kontrollerer vi at detaljplanen oppfyller aktuelle vilkår i konsesjonen. Vi vurderer og kommenterer også andre tema og forhold der konsesjonær eller høringsparter ønsker avklaring fra NVE. Forhold som NVE mener beskrives på en god måte i detaljplanen, og som det ikke er kommet merknader til i høringen, blir ikke vurdert nærmere av NVE.

Nedenfor presenterer vi først våre vurderinger knyttet til detaljplanlegging av arealbruk og avbøtende tiltak i anleggs- og/eller driftsperioden. Deretter vurderer vi øvrige tema.

4.2 Detaljplanlegging av arealbruk

I tillegg til arealene for transformatorstasjonen er det i anleggskonsesjonen gitt tillatelse til å etablere en ca. 400 meter permanent adkomstvei og en ca. 40 meter lang veibru over Fortunselvi, se figur 2. Det er også gitt tillatelse til to permanente masselagre (D-1 og D-4). D-4 befinner seg et stykke lengre sør for stasjonsområdet og er avmerket i oversiktskartet i figur 1. I tillegg til D-4 er det i detaljplanen omtalt flere arealer som Statnett ønsker å benytte til midlertidige riggområder, permanent masselager og som kompensasjonsareal for jordbruk. Det har kommet høringsinnspill fra grunneiere som ønsker kompensasjonsareal.

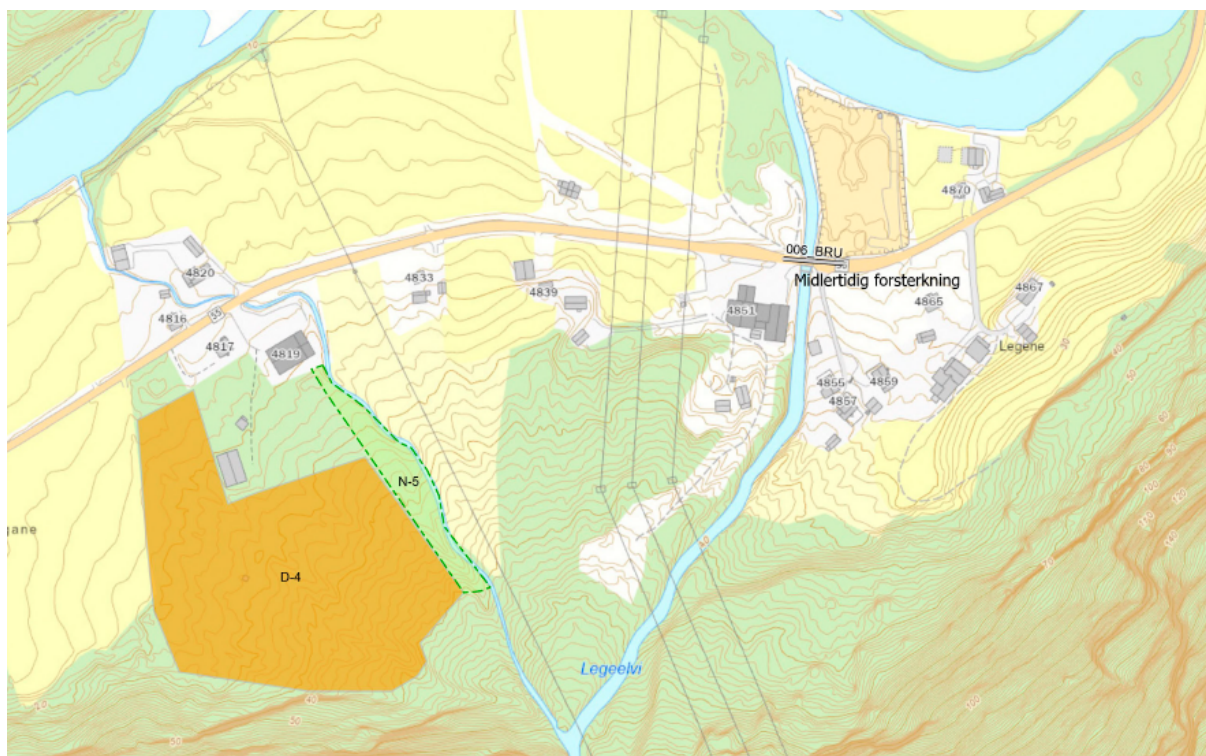

I anleggskonsesjonen er det gitt tillatelse til to permanente masselager på henholdsvis 21.000 m³ (D-1) og 60.000 m³ (D-4). Plasseringen av masselagrene er vist i detaljplankartene, se figur 2 og figur 3. I detaljplanens tabell 10 står det at D-4 skal istandsettes til fulldyrka mark dersom det finnes tilstrekkelig matjord i prosjektområdet. I detaljplankartet er arealene B-3 og B9 slått sammen til B-9a. Det beskrives at B-9a skal benyttes til midlertidig lagring av materiell og masser.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 3: Utsnitt av detaljplankart som viser det permanente masselageret D-4. Se figur 1 for oversiktskart. Kilde: Statnett 2024.

Luster kommune skriver i sin høringsuttalelse at størrelsen på masselageret D-4 har økt med ca. 50 % fra tidligere planer, og at dette vil medføre betraktelig økt tungtransport gjennom Fortun sentrum. Kommunen uttrykker et ønske om mer avbøtende tiltak for anleggstrafikken, spesielt i forhold til sesongvariasjoner i trafikken.

K. Stokkenes skriver i sin høringsuttalelse av 20. september 2024 at han ønsker at masselager D-4 flates ut og tilføres vekstmasser slik at arealet kan brukes til fôrproduksjon i fremtiden.

M.S. Samnøy er grunneier til de midlertidige anleggsplassene B-10 og B-5, og skriver i sin høringsuttalelse av 25. september 2024 at han mener B-10 bør omgjøres til et kompensasjonsareal og/eller permanent masselager.

Statnett svarer uttalelsene med at de ser for seg å benytte områdene B-10 og B-5 til lagring av masser, og at område D-4 vil fungere som reserveområde. Til uttalelsen til Stokkenes skriver Statnett at de ikke kan uttale seg om riggplass D-4 ettersom de hovedsakelig vil forsøke å benytte seg av B-5 og B-10. Til Samnøy svarer Statnett at de vil se på mulighetene for å etablere kompensasjonsareal for landbruk ved bruk av riggplass B-10 til permanent masselager. De stiller seg også positive til permanent masselagring i riggplass B-5.

Statnetts dialog med grunneierne og høringsinnspillet fra M.S. Samnøy førte til at Statnett den 11. februar 2025 sendte en endringssøknad til NVE vedrørende områdene B-5 og B-10. NVE ba i den sammenheng om et møte for å avklare detaljene i arealbruken. I etterkant av møtet ba NVE om en skriftlig bekreftelse på arealbruken i detaljplan. Den 27. mars 2025 mottok NVE en oppdatert oversikt over hvilke riggområder og masselager Statnett ønsker behandlet av NVE som en del av detaljplanen. I tillegg viser oversikten hvilke arealer Statnett vil inngå privatrettslig avtale med grunneier om kompensasjonsareal for jordbruk.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Oversikten viser at Statnett søker NVE om midlertidig lagring av masser i området B-10. For B-10 skal Statnett i tillegg inngå avtale med grunneier, og det skal søkes kommunen om permanent masseslagring og bruk som kompensasjonsareal for jordbruk. Masselager B-5 er ikke en del av detaljplanen og skal kun benyttes av Statnett etter avtale med grunneier og godkjenning av kommunen. NVEs godkjenning i dette vedtaket omfatter derfor permanent lagring av masser i områdene D1 og D4, og midlertidig lagring av masser i områdene B-9a og B-10, slik som kommer frem av detaljplanen.

4.3 Øvrig permanent arealbruk

I anleggskonsesjonen er det gitt tillatelse til at Statnett kan bygge og drive transformatorstasjonen og tilhørende hjelpeanlegg, med et inngjerdet stasjonsområde på ca. 19.500 m². I tabell 6 i detaljplanen presenteres arealbruken. For å sikre adkomst til stasjonen skal Statnett bygge en ny adkomstvei fra fylkesvei 5638, med ny bru over Fortunselvi. Det skal også bygges ny traktorvei langs øst- og nordsiden av transformatorstasjonen og noen eksisterende veier skal forsterkes.

Den 400 meter lange adkomstveien skal bygges i veiklasse 2 med en bredde på ca. 5 meter. Adkomstveien oppgraderer en eksisterende vei frem til stasjonsområdet. Inne på stasjonsområdet skal det etableres ny vei. For grunnarbeider til stasjonsområdet og adkomstveien vil Statnett ha behov for ca. 32.000 m³ tilkjørte masser fra eksternt uttak.

I tillegg er det i konsesjonen gitt tillatelse til et permanent anlegg på Skjolden kai (B-13) for omlasting av transformatorstasjon og fremtidig vedlikehold av anlegget. Kaia skal ha to pullerter til forankring av transportbåten.

NVE påpeker at bygging av adkomstveien er et omfattende terrenginngrep. For et godt sluttresultat er det etter NVEs vurdering derfor avgjørende at endelig plassering av veilinen, tilpasning til terreng og topografi, og selve anleggsarbeidet, utføres riktig. Utforming, arrondering og istandsetting av veiene bør utføres slik at dere unngår farlige skrenter og ustabile skråninger. NVE vurderer at Statnett beskriver den permanente arealbruken på en god måte i detaljplanen.

4.4 Øvrig midlertidig arealbruk

I tillegg til det midlertidige masselagerene B-9 og B-10 fremgår det av detaljplanen med tilhørende detaljplankart at det er behov for flere midlertidige anleggsområder og riggplasser. De fleste av anleggsområdene skal etableres i nærheten av stasjonsområdet, se figur 2. Dette med unntak av arealet ved Skjolden kai (B-13). Statnett planlegger flere mindre anleggsplasser, blant annet skal det etableres to riggplasser som skal brukes til å bygge brua over Fortunselvi, og en til riving av eksisterende anlegg på andre siden av elva. Tabell 10 i detaljplanen gir en helhetlig oversikt over hvilke rigg- og anleggsplasser som skal benyttes til hvilke formål.

For adkomst fra stasjonsområdet til mast B-7 skal det etableres et midlertidig kjørespor for gravemaskin. Kjøresporet vises i detaljplankartet som 004_BL, se figur 4 under. I kapittel 6.1.1 skriver Statnett at det skal gjøres en vurdering i felt av hvilken trasé som vil gjøre minst skade på terrenget, men at sporet ikke skal avvike mer enn 100 meter til hver side av den grønne stiplede linjen i detaljplankartet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 4: Kart som viser det midlertidige kjøresporet (004_BL) mellom stasjonsområdet og mast B-7. Kilde: Statnett, 2025.

Statnett søker i detaljplanen om en korridor for kjørespor. I anleggsfasen kan det ofte bli nødvendig å justere tidligere godkjente kjørespor, fordi det først er når anleggsarbeidene er i gang, at entreprenøren og de som jobber med prosjektet blir kjent med terrenget. Da er det lettere å vurdere hvilke traseer som gir minst inngrep og terrengskader innenfor en definert korridor, framfor å søke om å få godkjent spesifikke traseer for kjørespor før anleggsfasen starter. NVE godkjenner de omsøkte korridorene for kjørespor og forutsetter at dere innenfor korridorene bruker det kjøresporet som gir minst mulig inngrep i terrenget.

Dersom det er nødvendig å justere kjørespor utover den godkjente korridoren, må dere avklare slike endringer med oss. Se veilederen vår for informasjon om behandling av endringer fra godkjent detaljplan.¹ Etter NVEs vurdering kan den nøyaktige kjøretrase innenfor 100-meterssonen avgjøres i felt, men at det ikke skal brukes mer areal enn bredden til et kjørespor. NVE har for øvrig ingen merknader til den midlertidige arealbruken.

4.4.1 Arrondering og istandsetting

I anleggskonsesjonens post nr. 9 er det stilt krav om at konsesjonæren skal foreta en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene, som skal være ferdig senest to år etter at anlegget eller deler av anlegget er satt i drift. Kapittel 6.2 i detaljplanen beskriver istandsetting. Statnett skriver at arealene skal istandsettes etter prinsippene i Statnetts håndbok i terrengbehandling, samt NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.² De skriver videre at midlertidige arealer skal tilbakeføres til opprinnelig bruk.

¹ [Detaljplan for energianlegg – endring av godkjent detaljplan.](#)

² [NVE Veileder Nr.2/2021 Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.](#)

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

I tillegg til den alminnelige istandsettingen skal Statnett plante trær i stasjonsfyllingen (B-15 og MT-1) i en naturlig form og med norske treslag, se figur 5. I landskapsplanen og plantelisten som er lagt ved detaljplanen skriver Statnett at de skal plante stasjonsfyllingen med ca. 2800 trær fordelt på seks treslag.

Figur 5: Illustrasjon som viser hvor Statnett skal plante trær rundt transformatorstasjonen. Kilde: Statnett, 2023

På andre arealer, der tidkrevende naturlig revegetering kan forårsake erosjonsfare, skal det vurderes tilsåing med Statnetts stedstilpasset engfrøblanding. Etter avtale med grunneier beskriver Statnett at de skal sørge for at flere arealer istandsettes til fulldyrka mark som kompensasjon for tapte jordbruksarealer.

I forbindelse med arrondering og istandsetting er det viktig å få til overganger som er så like terrenget rundt som mulig. Vi viser til «NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg»³. Veilederen beskriver blant annet at fyllinger skal mettes med finere masser under toppmassene, slik at toppmassene ikke vaskes ned i hull mellom sprengstein ved regnskyll eller snøsmelting. Toppmassene bør ikke klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering.

³[NVE Veileder Nr.2/2021 Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.](#)

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE vurderer det som positivt at Statnett skal plante stasjonsfyllingen med norske treslag som fremskynder reetablering av skog. Vi minner om at naturlig revegetering med stedegen vegetasjon er utgangspunktet for istandsetting av utmark. NVE setter derfor vilkår om at Statnett benytter naturlig revegetering som hovedprinsipp, og at tilsåing med stedstilpasset engfrøblanding kun skal benyttes som et avbøtende tiltak i de mest erosjonsutsatte skråningene.

4.5 Avbøtende tiltak og restriksjoner i anleggs- og/eller driftsperioden

I detaljplanens tabell 4, 12, og 13 oppsummeres en rekke avbøtende tiltak og hensyn som Statnett skal gjennomføre i anleggs- og/eller driftsfasen. Etter NVEs vurdering er teamene som listes relevante for tiltaket. Vi legger til grunn at tiltak og hensyn gjennomføres som beskrevet i detaljplanen. Vi minner om at NVE i dette vedtaket kun omtaler tema som trenger ytterligere vurderinger eller avbøtende tiltak.

4.5.1 Tiltak for å redusere visuelle virkinger fra stasjonen

I anleggskonsesjonens post nr. 9 er det satt vilkår om at detaljplanen skal beskrive og drøfte hvordan de visuelle virkingene fra stasjonen kan reduseres ved valg av for eksempel farge på fasadene og beplantning. Som nevnt i kapitlet om istandsetting skal det plantes trær som på sikt vil bidra til å redusere de visuelle virkingene fra stasjonen.

I tillegg til istandsetting og planting av trær i støttefyllingen mot elva står det i tabell 12 og 13 i detaljplanen at fjellkoller skal bevares så langt det er mulig slik at innsyn til stasjonen reduseres. Videre skriver konsesjonær at kontrollhus og lagerbygg farges i gråtoner, og at transformatorsjaktveggene skal utsmykkes med dekor som gjenspeiler silhuetten til fjellene Store Skagastøltind og Semeltind.

NVE vurderer at Statnett har svart ut konsesjonsvilkåret om at detaljplanen skal beskrive og drøfte tiltak for å redusere de visuelle virkingene fra stasjonen på en god måte.

4.5.2 Avrenning og overvann

Både transformatorstasjonen og bruen som Statnett skal bygge ligger nær Fortunselvi. Derfor kan anleggsarbeidene føre til negativ påvirkning på elva gjennom avrenning. Statnett skriver i detaljplanens kapittel 6.1.8. om håndtering av overflatevann og avrenning knyttet til anleggsarbeidet, både for stasjonsområdet og de permanente masselagene D-1 og D-4. Blant annet planlegges to permanente overvannsledninger gjennom masselageret D1 og ned til Fortunselvi.

Statnett har fått dispensasjon fra Statsforvaltaren til å etablere overvannsavløp som skal lede overvann fra både transformatorstasjonen og brua ned til Fortunselvi. Ved foten at stasjonsfyllingen vil Statnett etablere et sedimentasjonsbasseng for å hindre direkte avrenning til, og forurensning av Fortunselvi. Statnett skriver i detaljplanens kapittel 5.2.3 at det skal gjennomføres nødvendige tiltak ved masselagene D-1 og D-4 for avrenning, sedimentasjon av avrenning (overflatevann og vann fra fyllingen). Tiltakene beskrives ikke ytterligere.

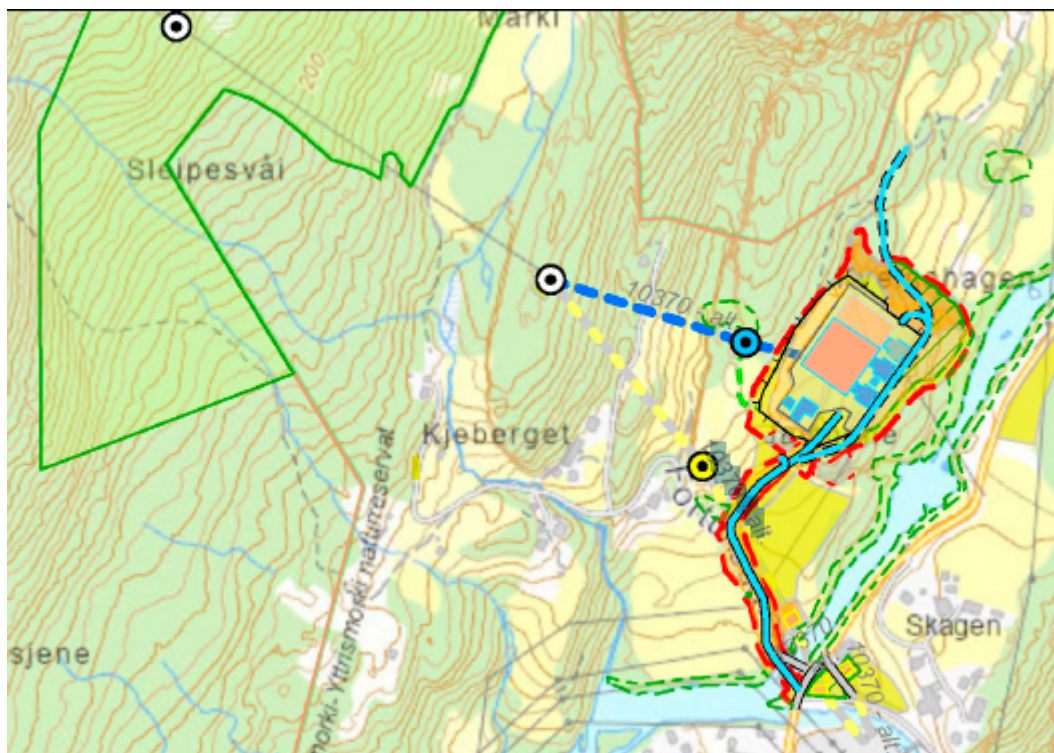
NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE understreker at selv om konsesjonær setter bort oppgaver til entreprenør, er det likevel Statnett som er ansvarlig for at anleggsarbeidet gjennomføres på en slik måte at negative virkninger minimeres. NVE konstaterer at Statsforvaltaren har gitt tillatelse til overvannsløp med flere vilkår. NVE legger til grunn at Statnett følger beskrivelsene i detaljplanen og gjennomfører nødvendige tiltak for å hindre avrenning med partikler og annen forurensning til Fortunselvi i anleggs- og driftsfasen. Etter NVEs vurdering gir beskrivelsene i detaljplanen et godt grunnlag for håndtering av avrenning fra anleggsarbeidet og overvann i driftsperioden.

4.5.3 Arbeid i og ved Drægnismorki-Yttrismorki naturreservat

Statnett skriver i detaljplanens kapittel 4.2.12. om arbeid innenfor Drægnismorki-Yttrismorki naturreservat. Mastepunktet B-12 ligger innenfor naturreservatet (se figur 6) og må forankres med barduner i forbindelse med strekking av ledningen fra ny mast B-6 i sør-øst. Statnett skriver i detaljplanen at det ikke skal kjøres i reservatet, og at utstyr heises ned fra helikopter og arbeiderne går til fots opp til B-12. NVE konstaterer at avbøtende tiltak for gjennomføring av arbeidene er avklart iht. verneforskriften, og i samråd med naturforvalteren i Luster kommune som er forvaltningsmyndighet.

Figur 6: Kart som viser naturreservatet (grønt område til venstre i bildet), stasjonstomten og mastepunktene vist med sorte rundinger. Kilde: Statnett, 2024

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

4.5.4 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord

I anleggskonsesjonens post nr. 12 er det satt vilkår om at konsesjonær skal rapportere omdisponering av dyrka og dyrkbar jord i detaljplanen. Statnett skriver om omdisponering av jord i detaljplanens kapittel 6.1.11 og tabell 11. De skriver at anlegget vil påvirke både dyrka og dyrkbar jord i Luster kommune. Statnett estimerer at 18,24 daa dyrka jord og ca. 3 daa dyrkbar jord skal omdisponeres. Statnett regner også med å erstatte de omdisponerte arealene med 15,8 daa fulldyrka mark gjennom å istandsette kompensasjonsarealer.

Luster kommune skriver i høringsuttalelsen at de ønsker dialog med tiltakshaver for å sikre minst mulig tap av dyrka mark. Statnett skriver i kapittel 4.2.11 at aktuelle kompensasjonsarealer har vært forelagt Luster kommune og grunneiere, og at det er en pågående dialog om hvilke områder som skal erstattes. Videre skriver de at dette krever minnelige avtaler med grunneiere og søknad til kommunen.

Statsforvaltaren i Vestland skriver i høringsuttalelsen at de har vært involvert i flere runder tidligere og avgitt innspill om naturmiljø og kompensasjonsareal for landbruksareal. Statnett svarer at de vil kontakte Statsforvaltaren i anleggsfasen dersom det blir behov for ytterligere vurderinger eller avklaringer for naturmiljø eller kompensasjonsareal for landbruksjord. Videre skriver Statnett at de planlegger å endre hvilke arealer som skal benyttes til permanent masseslagring og omdisponering av dyrka mark. Dermed er det trolig behov for nye avklaringer med Statsforvaltaren i Vestland og Luster kommune.

NVE konstaterer at Statnett har estimert hvor mange daa landbruksareal som skal omdisponeres. Det endelige omfanget er imidlertid ikke avklart. Vi stiller derfor som vilkår at Statnett skal rapportere endelige tall for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til NVE, senest innen fristen for ferdigstillelse av anlegget.

4.5.5 Kulturminner

I anleggskonsesjonens post nr. 9 står det at konsesjonæren skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 før detaljplanen blir godkjent. Kulturminner og kulturmiljø er beskrevet i detaljplanens kapittel 2.

Fylkeskommunen skriver i høringsuttalelsen av 30. september 2024 at de har varslet tiltakshaver om at planområdet har potensial for automatisk fredede kulturminner og at det er nødvendig med registrering for å avklare forholdet til lov om kulturminner § 9.

Statnett beskriver at de har gjennomført nødvendige kulturminneundersøkelser på stasjonsområdet. Videre skriver de at områdene B-14 og B-14a skal undersøkes for kulturminner våren 2025. Statnett avslutter med at de vil kontakte kulturminnemyndigheten for å avklare behovet for nye undersøkelser dersom områdene B-5 og B-10 skal benyttes til permanent masseslagring og kompensasjonsareal.

NVE legger til grunn at Statnett følger opp forhold etter kulturminneloven med fylkeskommunen. NVE setter vilkår om at Statnett skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 for gjestående arealer før anleggsarbeidet kan starte på disse arealene.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

NVE minner om at kulturminner som ligger i eller tett på tiltaket, må merkes i felt før anleggsstart, slik at de ikke blir skadet i forbindelse med anleggsarbeidet. Vi setter som vilkår at dere merker kulturminnene med et materiale som ikke forvitrer, for å redusere risikoen for at materialet ender som søppel i naturen. I tillegg er det en fordel at kulturminner vises i digitale kart i anleggsmaskinene.

4.6 Øvrige tema

4.6.1 Vei og trafikkforhold

Statnett skriver i detaljplanens kapittel 4.2.4. at de vil stille krav til entreprenør om å opprette en trafiksikkerhetsplan.

Statens vegvesen skriver i sin høringsuttalelse av 4. oktober 2024 at deres håndbøker skal legges til grunn ved planlegging av offentlig vei, og at dette inkluderer avkjørsler og kryss mot offentlig vei, herunder fylkesvei 5638. De skriver også at avkjørselen til tilkomstveien og brua over Fontunselvi må planlegges i sammenheng. Statens vegvesen oppfordrer til dialog med fylkeskommunen.

Luster kommune er bekymret for økt anleggstrafikk i lokalområdet i forbindelse med masselageret D-4. Situasjonen er nå noe endret ettersom det er avklart at andre arealer skal prioriteres til permanent masselagring og at D-4 er reserveareal. Kommunen ber NVE om å sette vilkår om trafiksikkerhetstiltak, og ikke overlater dette til konsesjonær og entreprenør. Kommunen stiller seg positive til å bidra med å planlegge trafiksikkerhetstiltak.

Statnett svarer til Statens vegvesens uttalelse at den nye adkomstveien og brua er prosjektert etter Statens vegvesens håndbøker og at tillatelser og godkjenninger er på plass. Videre skriver de at de vil opprettholde dialogen med Vestland fylkeskommune. Statnett svarer kommunens uttalelse med at de har et godt utgangspunkt for planlegging av trafiksikkerhet med tilhørende plan for å redusere transport i turistsesongen. De avslutter med at de vil utarbeide en plan for transport i dialog med entreprenør og kommunen.

NVE konstaterer at detaljplanen inneholder informasjon om trafiksikringstiltak. Vi legger til grunn at Statnett og entreprenør følger beskrivelsene i detaljplanen og utarbeider en trafikkplan i dialog med kommunen og Fylkeskommunen før anleggsarbeidet starter. Angående kommunens ønske om trafiksikkerhetsvilkår er det etter NVEs vurdering mer hensiktsmessig at trafikkplanen utarbeides i dialog med kommunen og fylkeskommunen som er veimyndighet.

4.6.2 Geo- og naturmangfold

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen i NVEs notat «Bakgrunn for vedtak Jamnene transformatorstasjon».⁴ Statnett skriver i detaljplanens kapittel 4.1 at de ikke har avdekket ny kunnskap gjennom søk i sentrale databaser eller gjennom dialog med involverte parter, som medfører ytterligere negativ påvirkning på miljø eller landskap. I arbeidet med detaljplanen har Statnett den 23. april 2024 fått dispensasjon fra Statsforvaltaren i Vestland til fjerning av kantvegetasjon langs Fortunselvi i forbindelse med riving og bygging av bru.

⁴ NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» datert 16. mai 2024, NVE-ref.: 202116028-99.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Fylkeskommunen skriver i sin høringsuttalelse av 30. september 2024 at det virker som at det stilles gode krav til entreprenør for å minimere virkninger i elvekant og for vannmiljøet, og minner samtidig om at entreprenør må ha beredskapstiltak klart ved arbeid nær elva.

I detaljplankartene er hensynsområdene for geo- og naturmangfold inntegnet. Områdene N-1, N-2 og N-3 er hensynsområder for geomangfold, herunder jettegryter. N-4 og N-5 langs Fortunselvi representere kantsonen, og skal med unntak av området der brua skal bygges ikke påvirkes av byggingen av transformatorstasjonen.

Statnett skriver i detaljplanens tabell 4 at det er funnet én fremmed art som er merket FA-1 i detaljplankartet. Denne skal fjernes, og Statnett vil stille krav til entreprenør om tiltak for å hindre spredning av fremmede arter. NVE vurderer tiltaket om behandling av fremmedarter som tilfredsstillende.

NVE har gjort egne søk i databasene Naturbase og Artsdatabanken den 16. januar 2025. Vi mener vurderingene av naturmangfold i detaljplanen bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og vi mener vurderingene er tilstrekkelig konkrete og dekkende for tiltaket.

4.6.3 Naturfare

Sikkerheten mot naturfare for transforstasjonen ble avklart i konsesjonsbehandlingen. Årlig sannsynlighet for både skred og flom er under 1/1000 og det er ikke behov for sikringstiltak. Det er kvikkleire i ett punkt innenfor stasjonsområde som skal graves opp og fjernes.

NVE påpeker at arealene B-10 og B-5 berører aktsomhetsområder for flom. Permanent lagring av masser på disse arealene kan fortrenge flomvann og kan dermed ha betydning for flomsituasjonen i elva. Vi legger til grunn at Statnett avklarer den reelle flomfaren for disse arealene i forbindelse med kommunens behandling av permanent masselagring og kompensasjonsareal for jordbruk.

Videre konstaterer vi at Statnett i detaljplanen ikke har gjort tilstrekkelige naturfarevurderinger for midlertidige anleggsområder og riggplasser. NVE har etterspurt dette, og Statnett oversendte naturfarevurdering for de midlertidige områdene den 27. mars 2025. NVE minner om at det er konsesjonærens ansvar å avklare den reelle faren for flom og skred og at anlegget bygges med tilfredsstillende sikkerhet mot naturfare, herunder at anlegget ikke øker faren mot tredjepart.

4.6.4 Riving av eksisterende anlegg

I anleggskonsesjonens post nr. 11 er det satt følgende vilkår:

Det skal lages en plan for rivingen av anleggene. Planen skal forelegges NVE før arbeidene igangsettes, og den kan inngå i detaljplanen.

Statnett skriver i detaljplanens kapittel 5.3 at plan for riving vil bli utarbeidet og oversendt NVE i god tid før rivingsarbeidet skal starter.